

A terápiás kutyák vizsgaszabályzata

1. A vizsgán való megfelelés általános követelményei

A párosnak a vizsgán azt kell bizonyítania, hogy mindketten kiegyensúlyozottak, és bármilyen környezetben képesek hatékonyan együttműködni a foglalkozás sikeressége érdekében.

A vizsga két részből áll, amelyek időben elkülönülnek egymástól:

1. A temperamentum vizsgálat.

Ez egyrészt engedelmességi feladatokból, másrészt pedig a kutya általános készségeit, a páros terápiás munkára való alkalmasságát felmérő tesztekkel tevődik össze oly módon, hogy a kutya és gazdája kontrollált módon szembesül bizonyos valós terápiás foglalkozásokon előforduló ingerekkel. Aki a temperamentum teszten megfelelt, csak az mehet tovább a második fordulóra.

2. Valós terápiás szituáció, meghatározott fejlesztési gyakorlatok végrehajtása.

A valós terápiás helyzetben végrehajtott fejlesztő gyakorlatot a fogadó Intézmény és a terápiás csoport többszöri látogatása kell megelőzze. E látogatások során a vizsgázó páros megismerkedik a célcsoporttal és együttműködést alakít ki velük, valamint a fejlesztést végző terapeutával.

2. Az értékelés általános szempontjai:

A vizsga mindkét fordulójában mind a gazda, mind pedig a kutya viselkedése értékelésre kerül. Az értékelés általános szempontjai a következők:

- a kutya mindenkor és mindenféle körülmények között kiegyensúlyozott viselkedést mutat
- a kutya soha nem mutat nyílt agressziót emberrel vagy más állattal szemben (Ha a kutya a vizsga bármely szakaszában támadást, szándékos harapást, csípést, vicsorgást mutat az a vizsgáról való kizárását eredményezi.)
- a kutya soha nem mutat kontrollálhatatlan félelmet (Ha a kutya a vizsga bármely szakaszában extrém félelmet mutat, remeg, maga alá ürít és nem lehet megnyugtatni, és/vagy elszalad és nem lehet behívni, az a vizsgáról való kizárását eredményezi.)
- a kutya szeret interakcióba lépni idegen emberekkel
- a kutya a nagyon erős környezeti ingereket, zajokat, szagokat, testi kontaktust, hirtelen mozdulatokat is jól tűri
- a gazda állandóan figyel, és megfelelően reagál a kutya viselkedésére és a környezeti ingerekre
- a gazda sohasem használ fojtó vagy szöges nyakörvet
- a gazda a feladatok közben nem stresszeli indokolatlanul a kutyáját, nem használ erőszakot, nem okoz szándékosan fájdalmat a kutyának.
- a gazda a kutya kontrollálását optimális szinten végzi, mind a túlkontrollálás, mind pedig a kontroll hiánya a terápiás feladat betöltésének rovására megy és ezért nem kívánatos
- a gazda és kutyája megfelelő együttműködést képes kialakítani a terápiás csoport vezetőjével, valamint a terápiában részt vevő személyekkel

-az olyan helyzetekben, ahol a gazda nem kap konkrét információt arról, hogyan irányítsa a kutyáját, a kutyával saját belátása szerint bánjon, a szerint kell irányítsa/kezelje a kutyát, ahogy az szerinte terápiás kutyától elvárható az adott helyzetben.

-az egyes helyzetekben a gazda szabadon, bármilyen kontrollálási irányítási „segédeszközt” alkalmazhat (szóbeli utasítás, jutalmazás, szidás stb.) hacsak a vizsgáztatók a feladat elején fel nem hívják a figyelmét az attól való tartózkodásra.

-az egyes feladatok között a gazda rövid időre pihentetheti a kutyát, oldhatja az állat feszültségét ha úgy érzi, hogy szükséges.

Fontos, hogy az egyéb feladatokban mutatott teljesítménytől függetlenül a vizsgát azonnal meg kell szakítani és sikertelenre minősíteni, amennyiben:

-a kutya kitémad, kapkod, morog, vicsorog, tereli az alanyokat, hisztérikusan ugat, vonyít.

-kezelhetetlen félelmi reakciót mutat.

-az alanyokat megijeszti, fellöki, elrántja (pórázon vezetésnél), nekik bármilyen módon fájdalmat okoz.

-a felvezető a kutyával vagy az alanyokkal durván bánik.

-a kutya vét a szobatisztaság szabálya ellen.

3. Vizsgafeladatok I: A temperamentum vizsgálat

Az első részvizsga helyszíne egy megfelelő méretű (legalább 1000 m²), zavarásmentes szabad terület kell legyen, ahol egy minimum 10 m²-es zárható, kellően megvilágított helyiség is rendelkezésre áll, az egyes vizsgafeladatokhoz (lásd alább) szükséges eszközökkel.

3.1.

Helyszín: szabad terület

Feladat célja: vezethetőség, idegen emberrel és idegen kutyával való találkozáskor mutatott reakció vizsgálata

Feladat leírása: Egy előre meghatározott pontról elindul a vizsgáló páros, velük szemben pedig egy ismeretlen felnőtt békésen viselkedő kutyával pórázon közeledik. Megállítja a gazdát, és kb. fél perccig beszélgetnek.

Az értékelés szempontjai

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya laza pórázon sétál, visszafogottan érdeklődik az idegen kutya iránt, nyugodtan viselkedik testközelben is. A gazda anélkül beszélget az idegennel, hogy a kutyáját feltűnően figyelné vagy utasítaná.

A feladat minősítése „Megfelelt”, amennyiben a vizsgáló kutya visszafogottan érdeklődik az idegen kutya iránt, nyugodtan viselkedik, de ennek eléréséhez a gazda feltűnő kontrollja szükséges, akinek figyelmét ily módon részben kutyája köti le. Ugyanígy minősítendő a feladat még akkor is, ha az idegen kutya és/vagy ember iránt fokozottan érdeklődik (felugrál, játszani akar) vagy félelmet illetve enyhe fenyegetést mutat, és a gazda nehezen, de azért tudja kontrollálni az állatot.

A feladat minősítése „Nem felelt meg” ha a vizsgázó kutya az idegen kutya és/vagy ember iránt fokozottan érdeklődik (felugrál, játszani akar) illetve félelmet mutat és a gazda ezt nem tudja kontrollálni, illetve figyelmét teljes mértékben a kutya megfélemezése köti le. Ugyancsak „Nem felelt meg” a minősítés akkor is, ha a kutya nyílt agressziót mutat akár az idegen ember akár kutyája felé.

3.2.

Helyszín: szabad terület

Feladat célja: Viselkedés vizsgálata, hogyha szokatlan viselkedésű emberek közelítik meg a párost és teremtenek velük kapcsolatot.

Feladat leírása: Szokatlanul mozgó és gesztikuláló (bicegve hadonászó) 2 ember, parfümmel erősen beillatosított felsőruházatban közelíti meg a párost, üdvözlik a gazdát. Ezután kapcsolatot teremtenek a kutyával, megsimogatják. Az egyik bizonytalanul a kutya felé nyúlkal és mindig visszakapja a kezét simogatásnál, a másik ügyletlenül simogat, majd lefogó ölelést alkalmaz. A gazda segít a kutyának a szituáció megfelelő kezelésében.

Az értékelés szempontjai

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya barátságosan vagy közömbösen viselkedik, jól tűri a simogatást és az ölelést. A feladat akkor is „Jól Megfelelt”, ha a lefogó ölelésből ugyan kihúzza a fejét, de a gazda ott tudja tartani a kutyát, aki nyugodtan tűri hogy az idegen újra megölelje.

A feladat minősítése „Megfelelt”, amennyiben a kutya félelmet, elkerülést mutat, de a gazda aktív közreműködésével megsimogatható illetve megölelhető. A gazda részéről megengedett, hogy a kutyát - amennyiben az túlzott elkerülést illetve a fenyegetés enyhe ritualizált jeleit mutatja az idegenekkel szemben - kivonja a szituációból, megnyugtassa, és újra bevigye az idegenek közé, azért hogy azok megsimogathassák, megölelhessék.

A feladat minősítése „Nem felelt meg” ha a kutya feltűnően fél, illetve a fenyegetés enyhe, ritualizált jeleit mutatja és a gazda nem veszi észre, hogy ki kellene vonnia a kutyát a helyzetből (fizikai kényszerrel tartja bent a helyzetben), és/vagy ha a kutya nyílt agressziót mutat az idegenekkel szemben.

3.3.

Helyszín: szabad terület

Feladat célja: Viselkedés vizsgálata, csoportban

Feladat leírása: Minimum 6 ember egyszerre odamegy a pároshoz, körbeveszik a kutyát, megközelítik és nagyjából egyszerre megsimogatják, főleg a kutya hasát, tarkóját, marját. Két ember egymásra rákiabál. Elbúcsúznak, közben az egyik véletlenül hátulról nekimegy a kutyának. A felvezető belátása szerint folyamatosan segíthet a kutyának.

Az értékelés szempontjai :

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya barátságos/közömbös, idegenek között laza pórázon vezethető. Kellemetlen érintésre legfeljebb odafordul, nem menekül, nem agresszív. Ugyancsak „Jól Megfelelt” a minősítés, ha a kutya a hirtelen ingerektől ugyan megijed, megugrik, de a gazda észreveszi és könnyen, gyorsan kontrollálja (a kutya megnyugszik).

A feladat minősítése „Megfelelt”, ha a kutya az ingerektől nehezen kontrollálhatóvá válik, nagyon fél de azért a gazdának sikerül megfelelően kontrollálnia az állatot, vagy ha nem mutat ugyan extrém félelmet, de a gazda rossz módszert választ a megnyugtatóra.

A feladat minősítése „Nem felelt meg” ha a kutya kontrollálhatatlan és a gazda egyáltalán nem tud kutyájára hatni vagy a kutya nyílt agressziót mutat.

3.4.

Helyszín: szabad terület

Feladat célja: A kutya engedelmességének, kontrollálhatóságának vizsgálata.

Feladat leírása: A vizsgáztató utasítására a felvezető a következő engedelmisségi feladatokat hajtja végre a kutyával: a felvezető által választott oldalon láb mellett követés póráz nélkül irányváltásokkal, felszólításra. Eközben felszólításra a 2-2 alkalommal leülteti és lefekteti a kutyát. Ha póráz nélkül nem megy, akkor pórázon is végre lehet hajtani a gyakorlatot (de csak miután megpróbálták póráz nélkül). Eközben jutalomfalatot, labdát stb. nem szabad használnia! Ezután a vizsgáztató pórázra veszi a kutyát, és lábánál követésben 2-2 alkalommal leülteti lefekteti. Ez alatt a gazda tőlük pár méterre várakozik. Attól a területtől 25-30 méterre, ahol az engedelmisségi gyakorlat zajlik, egy idegen kutya és gazdája labdázik. A gazda a labdát a gyakorlatozó párostól távolodó irányba dobálja a kutyájának.

Az értékelés szempontjai :

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya mind a gazdának (póráz nélkül) mind pedig az idegennek engedelmeskedik legfeljebb egyszer ismételt utasítás illetve kézjel eredményeképpen.

A feladat minősítése „Megfelelt” amennyiben a gazda csak pórázon tudja végrehajtani a feladatot, de ily módon a kutya 1-2 utasításra engedelmeskedik, ahogyan az idegennek is. A feladat minősítése szintén „Megfelelt”, ha a kutya a gazdának (szabadon követésben) és/vagy az idegennek csak többszöri határozott utasítására hajlandó engedelmeskedni (1-2 esetben a póráz jelzésszerű rántása még megengedett).

A feladat minősítése „Nem felelt meg” ha a kutya a szabadon követésben elmegy a gazda mellől és nem lehet azonnal visszahívni, vagy ha a gazda csak pórázon, és akkor is csak sokszori ismételt parancsszóval képes a kutyát irányítani, és/vagy ha az idegen még többszöri próbálkozás után, sem tudja a kutyát a kívánt testhelyzetbe hozni (2-2 ültetés-fektetés).

3.5.

Helyszín: szabad terület

Feladat célja: A kutya engedelmisségének, kontrollálhatóságának vizsgálata.

Feladat leírása: a gazda lefekteti és helyben maradásra utasítja a kutyát (a testpozíciót szabadon választhatja meg), majd 5 méterre eltávolodik tőle és szemben állva vele nézi (1 perc). Ha közben a kutya elmozdul, szükség esetén rászólhat vagy visszamehet hozzá, hogy utasítsa a helyben maradásra. A vizsgáztató jelzésére visszamegy a kutyához.

Az értékelés szempontjai :

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya nem mozdul el 1 percen keresztül.

A feladat minősítése szintén „Jól Megfelelt”, ha a kutya ugyan nem hagyja el a helyét, de testhelyzetet vált, s a gazda megfelelően kontrollálja távolból a kutyát.

A feladat minősítése „Megfelelt”, ha a kutya –legfeljebb egy alkalommal- elhagyja ugyan a helyét, de nem távolodik el 1-2 méternél messzebbre s a gazda képes utasítani a kutyát, hogy ne haladjon tovább. (Megengedett, hogy a gazda legfeljebb egy alkalommal visszamenjen a kutyához és ne csak a távolból utasítsa.)

A feladat minősítése „Nem felelt meg” ha a kutya több, mint egy alkalommal elhagyja a helyét, és vagy távolabbra elbóklászik, illetve a gazda egyáltalán nem tudja a kutyáját otthagyni.

3.6.

Helyszín: Berendezett szűk szoba (kb. 10-25 m²) Jelen vannak: Idegen ember, a vizsgázó kutya és gazdája, vizsgabizottság tagjai.

Feladat célja: Apportképesség, játék közbeni együttműködési készség és kontrollálhatóság tesztelése, az őrző-védő kiképzéshez kapcsolódó agresszív késztetések meglétének kizárása.

Feladat leírása: A helyiségben a vizsgáztatók (2-3 fő) a vizsgafeladatok végrehajtásában közreműködő személy, a gazda és a kutya tartózkodik. Az ajtó csukva, a gazda csendben áll a fal mellett. A vizsgáztató szabadon játszik a kutyával a rendelkezésre álló tárgyakkal, az alábbi megkötések szerint: 1 percig: labda vagy más gumijáték, majd 1 percig egy erős rongy vagy kötél darab. (A gazda mindvégig jelen van, de nem avatkozhat bele, csendben a kutya felé fordulva áll.). A játék során az embernek törekednie kell arra, hogy legalább kétszer eldobja mindkét típusú játéktárgyat, biztatva a kutyát, hogy hozza vissza azt és törekednie kell arra, hogy legalább egyszer el is vegye azokat a kutyától, amikor az a szájában tartja. A behozatásnál és a tárgyelvételnél az ember a fokozatosságra törekszik: vagyis előbb mindig „szépen kéri” a kutyát, majd ha nem megy próbál erősebben is hatni rá.

Az értékelés szempontjai :

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya legalább az egyik felajánlott módon játszik az emberrel, a tárgyat kérésre vagy kérés nélkül legalább kétszer visszahozza és legfeljebb 1-2 nem túl erős felszólításra átadja. Ha az ember a szájába nyúl véletlenül sem fog rá a kézre

A feladat minősítése „Megfelelt”, ha a kutyát rá lehet ugyan venni a játékra, de a tárgyat útközben ismételt elhagyja, vagy a gazdához viszi, illetve utána kell menni és kivenni a szájából. (Gyenge, véletlen ráfogás az ember kezére, amikor az a szájában van, hogy a játékot kivegye még megengedett). A feladat minősítése akkor is „Megfelelt”, ha a kutyát a játék nem érdekli, de nem válik kontrollálhatatlanná.

A feladat minősítése „Nem felelt meg” ha a kutya azért nem játszik, mert kifejezett félelmet mutat, vagy rá lehet venni a játékra, de a tárgyat minden esetben elviszi, úgy kell utánamenni s miközben az ember megpróbálja kivenni a szájából a játékot erősebben ráfog a kezére. A feladat akkor is „Nem felelt meg”, ha játszik, de túl heves, annyira "bepörög" hogy a játékot nem lehet tőle elvenni és/vagy morog és/vagy a kézre erősebben ráfog.

3.7.

Helyszín: Berendezett szűk szoba (kb. 10-25 m²). Jelen vannak: Négy idegen ember, a vizsgázó kutya és gazdája, vizsgabizottság tagjai.

Ketten széken ülve egy asztalnál félhangosan beszélgetnek és kezükben egy-egy szendvicset tartanak, a köztük levő alacsony asztalon egy tálcán keksz, szendvicsek, pohárban üdítő. Az asztalnak támasztva egy mankó. Az egyik sarokban áll egy harmadik személy, az ajtóval szemben pedig a negyedik személy egy kerekesszékekben ül.

A feladat megkezdése előtt a vizsgázó a következő instrukciókat kapja: Egy olyan helyiségbe kell belépnie, ahol több ismeretlen ember tartózkodik. Belépés után, ha az ajtót becsukta kérjük maradjon az ajtóban, s tartsa maga mellett a kutyát lehetőleg anélkül hogy konkrétan utasítást adna neki erre. Valaki oda fog jönni üdvözölni magukat, s a további teendőket majd ő fogja elmondani. Üdvözléskor viselkedjen természetesen, s próbáljon a kutyával megismerkedni szándékozó emberek kedvébe járni!

Feladat célja: Idegen zsúfolt helyre való belépéskor mutatott viselkedés vizsgálata, kerekesszékekkel közlekedő emberrel szembeni reakció.

Feladat leírása: A gazda a kutyát 1 m-es pórázon tartva belép a helyiségbe. Az ajtóban megállnak, gazda becsukja maga mögött az ajtót. Ekkor a velük szemben lévő kerekesszékes ember lassan közelít feléjük, üdvözli őket, majd a kutyára orientálva kedvesen és hangosan folyamatosan beszél hozzá. Odaérve megsimogatja: először felülről a fejét néhányszor, azután a hátát is. (Ha a kutya elhúzza a fejét, akkor ott, ahol és ahogyan tudja.) Majd megtapogatja a kutya egész testét, különös tekintettel az érzékeny testtájakra (szem, fül, száj, lágyék). Ha a kutya kitér, megkéri a gazdát hogy segítsen neki a kutyát alkalmas pozícióba hozni. Ezután a gazda felteszi a kutyára az előre odakészített hámat. Amint végzett, megdicséri a kutyát, majd leveszi róla, s pár másodperc után ismét visszahelyezi rá.

Az értékelés szempontjai :

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya a belépéskor kontrolláltan viselkedik, laza pórázon nyugodtan megáll, de legalábbis könnyen kontrollálható felderítő viselkedést vagy félelmet mutat csak. A közeledő idegen felé orientál, és barátságos, vagy passzív illetve lehet ugyan elkerülő, de ez esetben jól kontrollálható viselkedést kell mutasson. (Utóbbi esetben a gazda fizikai kényszer nélkül a kívánt pozícióba tudja hozni és abban megtartani a kutyát.) A felvett hámb a kutyát láthatólag nem zavarja, az idegen érintését szívesen veszi, barátságosan de legalábbis nyugodtan tűri. Ha bizonyos érintéseket (pl. fül, lágyék tapogatása) meg is próbál elkerülni (elhúzódik), a gazda könnyen rábírja a kutyát az érintés tolerálására.

A feladat minősítése „Megfelelt”, ha a kutya az üdvözléskor túl passzív, esetleg félelmet mutat vagy túlságosan fel van pörögve és a gazda ugyan nehezen (többszöri próbálkozásra) de kontrollálni tudja a kutyát. A testtájak tapogatását határozottan elkerüli, de a gazda több-kevesebb próbálkozással el tudja érni, hogy az idegen megtapogassa a kutyát. A hámb felvételekor kezdetben a zavar jeleit mutathatja, de azért könnyen fel- és levehető róla.

A feladat minősítése „Nem felelt meg” ha a kutya teljes testtel kitér az idegen elől és a gazda nem tudja rábírni az idegen közelében maradásra, illetve laza pórázon ugat vagy morog. A feladat minősítése szintén „Nem felelt meg” ha a kutya félelmi-elkerülő viselkedése miatt az idegen nem tudja végrehajtani a kutya megfelelő testtájainak megtapogatását (fél, fenyeget, odakap) és/vagy a gazda nem tudja ráadni a hámot, illetve a kutya a hámban kontrollálhatatlanul viselkedik.

3.8.

Helyszín: A 6.3.7. feladatban leírt helyszínnel azonos. Jelen vannak: Négy idegen ember, a vizsgázó kutya és gazdája, vizsgabizottság tagjai.

Feladat célja: Táplálékkal kapcsolatos kontroll szociális interakcióban, váratlan ingerek tűrése, zajérzékenység vizsgálata

Feladat leírása: A 6.3.7. feladat elvégzése után közvetlenül a kutyával eddig foglalkozó idegen megkéri a vizsgázót, hogy lépjen oda az asztalnál ülőkhöz és előbb egyikkel, majd a másikkal ismerkedjen meg. Az asztalnál ülő két ember egy-egy szendvicset tart a kezében, s amikor a gazda odalép hozzájuk üdvözlük őt. Kezet nyújtanak, miközben a másik kezükben lévő szendvics mintegy 30-40 cm távolságra van a kutya orrától (de nem tesznek olyan félreérthető mozdulatot, mintha neki akarnák adni). Ez után megkérlik a gazdát, hogy ültesse le a kutyát, hogy őt is üdvözölhessék. Ha a kutya leült eléjük, megsimogatják a fejét, és a szendvicsből egy kb. kockacukor méretű darabot adnak neki.

Mikor a gazda a kutyával az első személytől továbblép az asztalnál ülő másik emberhez, hogy ott is bemutatkozzon, a már „otthagyt” személy hirtelen hátulról szó nélkül megcsípi a kutya bőrét. Fontos hogy gyors, váratlan mozdulat legyen, ne fájjon a kutyának, de azért kellemetlen lehet. Miután itt is lezajlott az üdvözlés (az előbb leírt módon), a kutya közelében álló mankó eldől, (de nem eshet a kutyára), majd pár másodperccel később az eddig passzívan a sarokban álló ember megszólaltat valamilyen zajos eszközt (csörgődob, kereplő), és kb. 10 másodpercig erős zajt kelt vele.

Az értékelés szempontjai:

A feladatban két szempontból kell értékelni a kutyát, az egyes szempontok értékelése egymástól függetlenül történik.

Váratlan / erős ingerekkel szembeni reakció:

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya barátságos/közömbös, az üdvözlési helyzetben jól kontrollálható, kellemetlen érintésre és az erős zajra legfeljebb odafordul, nem menekül, és az őt megcsípő ember felé nem kap oda.

A feladat minősítése „Megfelelt”, ha a kutya elugrik ugyan a hirtelen érintés illetve zaj forrásától, de rögtön utána nyugodtan viselkedik. Az is elfogadható, ha erősebb félelmi reakciót mutat ugyan, de a gazda hatékonyan kontrollálja az állatot.

A feladat minősítése „Nem felelt meg” ha a kutya odakap az őt hirtelen megérintő kézhez vagy elugrik a zaj forrásától és a gazda nem vagy csak nagyon nehezen tudja megnyugtatni

Táplálékkal kapcsolatos kontroll:

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya közömbösen reagál a kenyeret tartó emberekre, rászólás nélkül vagy 1 finom rászólás után nem próbálja meg megérinteni a kenyeret, az emberekre orientál, és az ismerkedéskor neki nyújtott jutalomfalatot finoman, az ujjak szájba vétele nélkül veszi ki az ember kezéből.

A feladat minősítése „Megfelelt”, ha a kutya bár nem nyúl a szendvicshez, de szinte kizárólag azt nézi, és a gazda nem nagyon képes érdeklődését az emberekre irányítani. A neki nyújtott jutalomfalatot az ujjakat is szájába véve, de fájdalmat nem okozva veszi ki az ember kezéből.

A feladat minősítése „Nem felelt meg” ha a kutya megnyalja vagy szájába veszi a kézben tartott szendvicset, illetve ha a gazda a kutyát csak ismételt erős pórázrángatással és ismételt parancsszavakkal tudja a megfelelő pozícióban tartani (ha egyáltalán) és a felé nyújtott jutalomfalatot fájdalmat okozó módon veszi el.

3.9.

Helyszín: A 6.3.7-8 feladatokban használt helyiség. Jelen vannak: Idegen ember, a vizsgáló kutya és gazdája, vizsgabizottság tagjai.

Feladat célja: Póráz nélküli kontrollálhatóság, élelemmegtagadás.

A feladat leírása: A gazda és kutyája (szabadon követésben) belép a helyiségbe, az ajtót nyitva hagyja maga mögött. Egy ember ül az asztalnál, kérdőívet vesz elő, és a gazdával kitölteti azt. A gazdának saját belátására van bízva, hogy eközben kutyájával mit tesz, de pórázra nem veheti. Miközben a gazda a kérdőívet tölti, az asztalnál ülő személy „véletlenül” lelöki az asztal szélén levő szendvicset, lehetőleg úgy hogy a kutyától mintegy fél méterre érjen földet. 10-15 másodpercig vár mielőtt újra felvenné.

Az értékelés szempontjai:

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya nyugodtan viselkedik s végig a gazda kontrollja alatt van anélkül, hogy azt a gazdának feltűnő módon kifejezésre kellene juttatnia. A kutyát a leesett étel nem érdekli, illetve legfeljebb egy, kulturált rászólás elegendő ahhoz, hogy a kutya ne nyúljon az ételhez

A feladat minősítése „Megfelelt”, ha a kutya a gazda kontrollja alatt van de ezt feltűnő módon (ismételt utasítások, a kutya állandó figyelése) kell megvalósítsa, s a leesett étellel határozottan kell letiltani. Az is elfogadható, ha a gazda nem kontrollálja a kutyát, de az ennek ellenére nyugodtan, összeszedett módon viselkedik (mérsékelt exploráció megengedett), de a leesett étel iránt nem érdeklődik.

A feladat minősítése „Nem felelt meg” ha a kutya a leesett ételt a szájába veszi, és/vagy teljesen kontrollálatlanul bóklszik a helyiségben és ismételt határozott tiltás, illetve fizikai közbeavatkozás kell ahhoz, hogy ne vegye fel a leesett ételt. A feladat minősítése akkor is „Nem Megfelelt”, ha a kutya elhagyja a helyiséget és a gazda hívására nem tér azonnal vissza.

3.10.

Helyszín: A 6.3.7-9. feladatokban is használt helyiség. Jelen vannak: Idegen ember, a vizsgáló kutya, vizsgabizottság tagjai.

Feladat célja: Idegen helyen gazdától való szeparáció hatása a viselkedésre.

Feladat leírása: A gazda pórázon bevezeti a kutyát, a pórázt az idegen embernek adja át, majd a gazda elhagyja a helyiséget. (Előtte a kutyát utasítja, hogy maradjon ott.) Az idegen a pórázt ha csak lehet lazán tartja, de nem engedi, hogy a kutya kimozdítsa őt pozíciójából (ha a kutya rángatja a pórázt, erősen tartja, de nem ránt vissza).

Egy perc csendes várakozás után a gazda visszajön. Hangosan üdvözlí a kutyát, a vizsgáztató ekkor elengedi a pórázrt.

Az értékelés szempontjai:

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya nyugodtan viselkedik, lefekszik vagy áll, legfeljebb egyszer próbálja meg elhagyni a helyét, és legfeljebb mérsékelten érdeklődik a jelenlévők és/vagy a környezet iránt. A visszatérő gazdát örömmel, de visszafogottan üdvözlí.

A feladat minősítése „Megfelelt”, ha a kutya a várakozás alatt ismételtlen megpróbálja elhagyni a helyét, időnként halkan nyüszög, és/vagy intenzíven érdeklődik az idegenek és/vagy a környezet iránt. A feladat minősítése akkor is „Megfelelt”, ha a visszatérő gazdával nem foglalkozik.

A feladat minősítése „Nem felelt meg” ha a kutya ismételt próbálkozások után sem nyugszik le, folyamatosan próbál mozogni, erősen húzza a pórázrt, és/vagy hangosan vokalizál (ugat, nyüszít stb.).

3.11.

Helyszín: Zavarásmentes nyílt terület, ahol sem emberek, sem más kutyák nincsenek látótávolságban. Jelen vannak: Idegen ember, a vizsgázó kutya és gazdája, vizsgabizottság tagjai.

Feladat célja: Emberi viselkedés barátságosságot illetve fenyegetést jelző kulcsingereire adott reakció vizsgálata.

Feladat leírása: A kutyát a gazda kiköti egy fához (vagy egyéb alkalmas tárgyhoz) kb. 1.5 m hosszú pórázron, lefekteti és mögé áll. A gazda ezek után nem szólhat és nem jelezhet a kutyának. A kutya számára ismeretlen személy (Vizsgáztató) kb. 5 m-ről, szemből közelíti meg a kutyát. A teszt akkor indul, mikor a Vizsgáztató a kutyával felveszi a szemkontaktust. A tesztpróba 3 szakaszból áll:

Barátságos megközelítés

Az idegen ember a szemkontaktus felvétele után kutyát nevéen nevezve, hozzá folyamatosan beszélve, lazán odamegy kutyához és megsimogatja, ha kutya hagyja.

Fenyegető megközelítés

Az idegen ember visszatér az eredeti helyére, kb. 5 m-re a kutyától. Ha kutya közben feláll és testével elfordul, akkor a gazda visszairányítja, majd újra mögé áll és csendben várakozik. A szemkontaktus felvétele után az idegen kissé előredöntött felsőtesttel, szótlanul, lassan megközelíti kutyát, végig a szemébe nézve.

Ha a kutya megszakítja a szemkontaktust és nem veszi fel újra néhány másodpercen belül, akkor az idegen természetesnek tűnő módon, köhögéssel vagy fűrugdosással megpróbálja visszaterelni a figyelmét. Amennyiben ez nem sikerül, tenyérrrel megütögeti a combját, hogy az így keltett hanggal terelje magára a kutya figyelmét. Ha kutya ekkor sem veszi fel a szemkontaktust, akkor ennek a tesztszakasznak vége. Következik a 'feloldás' szakasz (lásd alább).

Ha kutya közben visszanéz a Vizsgáztatóra, akkor az folytatja a megközelítést, amíg oda nem ér kutyához és megsimogatja azt, ha kutya hagyja

Amennyiben közben a kutya ugatni/morogni kezdett, akkor az ember csak pórázrtávolságig folytatja a megközelítést.

Feloldás

Az idegen leguggol ott, ahol a 'Fenyegető megközelítés' szakasz végén van (illetve ha eljutott a kutyáig, akkor két lépést hátralép.) és megkéri a gazdát, hogy oldja le kutyát a pórázról. A kutya szabadon eresztésekor hívni kezdi a kutyát szóval és tapssal. Ha kutya kartávolságon belül megközelíti és hagyja, akkor megsimogatja. Ez a szakasz a simogatásig, de maximum 15 másodpercig tart.

Minden kutyával egymás után kétszer végezzük el a fenyegető megközelítést és a feloldást de csak akkor, ha a kutya nem volt passzív vagy barátságos az első alkalommal. Az ismétlések között kb. 1 perc szünettel, ami alatt a kutya pórázon marad. Az első próba alatt a gazda csendben áll, és semmilyen módon nem instruálhatja a kutyát. Az ismételt próba során azonban beszélhet a kutyához, és mozoghat, de a helyét nem hagyhatja el.

Az értékelés szempontjai:

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya már az első „fenyegető” megközelítésnél barátságos, s amint az ember a közelébe ér keresi vele a kapcsolatot (csóválás, topogás vagy aktív közeledés). Szemkontaktus folyamatos tartása nem hiba. Ha ugyanezen alkalommal passzív vagy passzívan elkerülő magatartást mutat (elfordítja a fejét, de liheg, nyugodt), vagy a gazdát nézi szintén „Jól Megfelelt” minősítést kap.

A feladat minősítése „Megfelelt”, ha a kutya az első „fenyegető” megközelítés alkalmával aktívan elkerülő viselkedést mutat (hátrál, ugat, de nem támad ki) ugyanakkor a próba ismétlésekor barátságosan vagy passzívan viselkedik.

A feladat minősítése „Nem felelt meg” ha a kutya mindkét „fenyegető” megközelítés alkalmával aktívan elkerülő viselkedést mutat (hátrál, ugat, bár nem támad ki).

Ha a kutya a teszt bármely szakaszában aktív fenyegető viselkedést mutat (kitámad az idegen felé) akkor a tesztet fel kell függeszteni, s a feladat minősítése „Nem felelt meg”. Ha ez a viselkedés mindkét tesztpróba alkalmával megjelenik, akkor a kutya teljes temperamentum vizsgálatának eredménye a többi feladatban mutatott teljesítménytől függetlenül „Nem felelt meg”.

3.12.

Helyszín: Zavarásmentes szabad terület, ahol sem emberek, sem más kutyák nincsenek látótávolságban. Jelen vannak: Idegen ember, a vizsgázó kutya és gazdája, vizsgabizottság tagjai.

Feladat célja: Emberrel szembeni agresszív késztetések vizsgálata táplálék - kompetíciós helyzetben.

Feladat leírása: A teszthez nagyméretű, főtt marhacsontra van szükség. A gazda odaadja a kutyának a csontot, és nála hagyja addig, míg a kutya intenzíven rágcsálni nem kezd. Ekkor a gazda a következőket teszi (teszt közben a gazdát a vizsgáztató instruálja folyamatosan arról hogy mit és hogyan tegyen):

1, Megsimogatja a kutya fejét (kb. 5 mp.).

2, Majd megfogja a csontot (anélkül, hogy a másik kezével a kutyához nyúlna, és megpróbálná elkérni tőle (5 mp.)

3, Majd, ha még nem tudta elvenni, bármilyen módszerrel megpróbálja megszerezni a csontot (bántalmazni a kutyát, illetve csereként, pl. teniszlabdát felajánlani neki nem szabad!), lehet kiabálni, megfogni a pofáját és erőszakkal kinyitni stb.

4, Ha a gazdának sikerült a csontot elvennie a kutyától, megdicséri, majd visszaadja neki.

Ezt követően a tesztet újra el kell végezni, de most a vizsgáztató próbálja meg a fent leírt módon elvenni a kutyától a csontot. Ha a kutyát nem lehet rávenni semmilyen módon arra, hogy a felajánlott csontot a birtokába vegye és rágni kezdje, akkor meg kell próbálni számára kívánatosá tenni azt (pl. májkrémmel való bekenéssel),

Az értékelés szempontjai:

A feladat minősítése „Jól Megfelelt”, amennyiben a kutya a gazdájának hangtalanul engedi, hogy elvegye a csontot, és nem nyúl utána, és az idegennel szemben is így viselkedik, vagy legfeljebb huzakodik egy kicsit és/vagy utánanyúl a csontnak, illetve simogatásra megáll a rágással, szorosan fogja a csontot, megdermed, de azután azért könnyen el tudja tőle venni az idegen a csontot.

A feladat minősítése „Megfelelt”, amennyiben a kutya a gazdájával huzakodik, és/vagy utánanyúl a csontnak, illetve simogatásra megáll a rágással, szorosan fogja a csontot, megdermed, de azután azért könnyen el tudja

tőle venni a gazda a csontot, és az idegen is kisebb-nagyobb nehézséggel, de erőszak nélkül el tudja tőle venni a csontot.

A feladat minősítése „Nem felelt meg”, amennyiben a kutya a gazdával hosszasan huzakodik mielőtt odaadná neki a csontot (de azért nem kell kiabálni vagy erőszakkal kinyitni a száját),

és/vagy az idegen próbálkozásaikor a kutya morog, és csak erőszakkal lehet elvenni tőle a csontot.

Ha a kutya a feladat során bármikor a felé nyúló kéz felé odakap, harapni akar, és emiatt a csontot nem lehet elvenni tőle, akkor a kutya teljes temperamentum vizsgálatának eredménye a többi feladatban mutatott teljesítménytől függetlenül „Nem felelt meg” minősítést kap.

4. A temperamentum vizsgálat (első részvizsga) értékelése

Az egyes feladatok (összesen 12) értékelését a vizsgabizottság tagjai külön-külön végzik el az előre nyomtatott értékelőlapok felhasználásával. Az értékelés a megadott szempontok mérlegelése alapján háromfokozatú skála alkalmazásával történik (jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg). A vizsga lezárultával a vizsgabizottsági tagok egyeztetik vizsgalapjaikat és közös mérlegelés után hoznak végleges döntést a vizsga eredményességéről. Ha a bizottság az alább megadott szabályok alkalmazásával sem tudja egyértelműen eldönteni a vizsga minősítését, akkor az elnök véleményét kell döntőnek tekinteni.

A vizsgát „Jól Megfelelt”-re kell minősíteni, amennyiben egyetlen vizsgáztató egyetlen feladat esetén sem adott „Nem Felelt Meg” minősítést, és legalább 8 feladat „Jól Megfelelt” minősítést kapott. (Az egyes feladatok minősítése azonos azzal a minősítéssel, amit a vizsgabizottság tagjainak többsége adott. Amennyiben a különböző minősítések egyenlő arányban fordulnak elő, úgy az adott feladatot „feles értékkel” kell beszámítani mindkét minősítési kategóriába.)

A vizsgát „Megfelelt”-re kell minősíteni, amennyiben egyetlen vizsgáztató egyetlen feladat esetén sem adott „Nem Felelt Meg” minősítést és legalább 5 feladat „Jól Megfelelt” minősítést kapott. (Az egyes feladatok minősítése azonos azzal a minősítéssel, amit a vizsgabizottság tagjainak többsége adott. Amennyiben a különböző minősítések egyenlő arányban fordulnak elő, úgy az adott feladatok „feles értékkel” kell beszámítani mindkét minősítési kategóriába.)

A vizsgát „Megfelelt”-re kell értékelni akkor is, ha legalább 8 feladat „Jól Megfelelt” minősítést kapott, de egy feladat esetében a bizottság tagjainak többsége „Nem Felelt Meg” minősítést adott, és/vagy nem több mint 3 feladat esetében a bizottság legfeljebb fele adott „Nem Felelt Meg” minősítést.

Egyéb esetekben a vizsgát sikertelenre kell értékelni.

5. A terápiás kutyák második részvizsgálja: Viselkedés valós terápiás helyzetben

A második részvizsgálóra a sikeres temperamentum tesztet követően, de nem később, mint 10 hónappal azután kerülhet sor. Amennyiben 10 hónap elteltével sincs meg a sikeres második részvizsga, úgy a temperamentum vizsgát is újra kell teljesíteni.

5.1 A vizsgán való részvétel feltételei

A második részvizsga előfeltétele egy felkészítő tréning elvégzése a kiképzést végző szervezet által arra kijelölt, levizsgázott és már legalább egy éve rendszeresen dolgozó terápiás kutya-gazda párosnál. Az összesen legalább öt látogatási alkalmat magába foglaló felkészítő tréning első foglalkozásán a vizsgázónak az adott célcsoporttal (legalább 5 főből álló csoport) kell megismerkednie (állapot, fejlesztési célok). A második foglalkozáson kutya nélkül hospitál a felvezető mellett. A gyakorlás további szakaszában (legalább 3 látogatási alkalom) pedig a vizsgázó saját kutyájával, irányítás mellett dolgozik. Bekapcsolódva a gyakorlatvezető s kutyája által folytatott terápiába változatos feladatokat kapnak, hogy a gyakorlatvezető a lehető legteljesebb képet kapja a kutyáról és a felvezetőről egyaránt. A felkészítő tréning után a kutya-gazda páros vizsgára bocsátható. Ha a gyakorlatvezető úgy ítéli meg, hogy a vizsgára készülő párosnak további gyakorlási alkalmakra van szüksége, adott esetben még legfeljebb három látogatási alkalmat előírhat számukra.

Mivel a látogatói programokon való részvétel során a kutya gyakran találkozik legyengült immunrendszerű, különböző sérültségi állapotokban szenvedő alanyokkal, a terápiás kutya esetében a rehabilitációs kutyák számára előírtan sokkal szigorúbb állategészségügyi szabályok betartását kell megkövetelni. E követelményeknek már a vizsgára való felkészülés során is maradéktalanul meg kell felelni.

Ezek a következők:

- 1, Évente kötelező az oltás legalább a veszettség, Leptospirosis és a *Microsporum canis* okozta bőrgombáság ellen. (Oltási könyvben igazolva)
- 2, Havonta féreghajtás kombinált hatóanyagú készítménnyel, melynek egyik hatóanyaga fenbendazol. (Oltási könyvben igazolva)
- 3, Rendszeres bolha és kullancs ellenes védekezés, a használt szer hatástartamától függő időközökben. Tilos a bolha és/vagy kullancsnyakörv, bolha- és /vagy kullancsirtó por, sampon használata. (Oltási könyvben igazolva)
- 4, Félévente parazitológiai és bakteriológiai bélsárvizsgálat. Fertőzöttség esetén a kutya csak a kezelés utáni negatív bélsárlelet birtokában dolgozhat újra. (Oltási könyvben igazolva)
- 5, Félévente teljes állatorvosi fizikális vizsgálat, amit az állatorvos pecsétjével és aláírásával igazol.
- 6, Bármilyen betegség vagy betegségre utaló tünet esetén a kutya addig nem dolgozhat, míg állatorvos nem igazolja egészségességét. Betegségtől függően a bélsárvizsgálat ismétlése szükséges, erről az állatorvos dönt, annak ismeretében, hogy terápiás kutyáról van szó.

5.2. A vizsga általános szabályai

- a) A vizsgabizottság legalább 2 tagból álló testület, összetételét illetően a 'Vizsgaeljárásrend' rendelkezik
- b) A vizsga annál a csoportnál zajlik, ahol a gyakorlat történt. Legalább 5 „terápiás alany” (továbbiakban alany) jelenléte szükséges.
- c) A vizsga időtartama legalább 30, legfeljebb 45 perc
- d) A vizsgára való felkészülés és a későbbi terápiás munka során a kutya kizárólag a Vizsgaeljárásrendben meghatározott állategészségügyi előírások betartása esetén látogathat bármilyen Intézményt. Az ezek betartását igazoló dokumentumokat a vizsgabizottság elnöke a vizsga előtt ellenőrzi.
- e) A konkrét feladatokat és azok sorrendjét a gyakorlatvezető/felvezető/pedagógus együtt határozzák meg, az itt leírt feladattípusok alapján, a csoport és a kutya képességeinek, körülményeinek megfelelően. Minden feladattípust tartalmaznia kell a foglalkozásnak, egy feladat/játék több típust is egyesíthet. Legalább 4 feladatnak/játéknak szerepelnie kell a foglalkozáson. A konkrét feladatok leírását a vizsgabizottság elnöke

részére legalább 3 nappal a vizsga időpontja előtt meg kell küldeni. A konkrét feladatoktól a helyszínen indokolt esetben eltérni a vizsgabizottság elnökével történt egyeztetés után lehet.

f) A felvezető a kutya saját módszerei szerint jutalmazhatja, kontrollálhatja, esetleg két feladat között rövid ideig pihentetheti, feszültségét oldhatja. A módszerek azonban szintén a vizsga tárgyát képezik (lásd vizsga értékelése).

5.3. Az értékelés általános szempontjai

Minden feladatot külön kell értékelni. Az egyes feladatokra – „Megfelelt” – „Nem Felelt Meg” értékelést lehet adni, az alábbiakban leírtak szerint. Minden vizsgabizottsági tag külön értékeli, a vizsgabizottság elnöke összesíti az egyes feladatokra adott értékeléseket. A vizsgabizottság többségének véleménye adja meg a feladat értékelését, egyenlőség esetén az elnök szava dönt.

5.4. Vizsgafeladatok

A konkrét feladatokat és azok sorrendjét a gyakorlatvezető/felvezető/pedagógus együtt határozzák meg, az itt leírt feladattípusok alapján, a csoport és a kutya képességeinek, körülményeinek megfelelően. A feladatok végrehajtása után és esetenként – a feladat típusától függően – közben is jutalmazható a kutya.

Minden feladattípust tartalmaznia kell a foglalkozásnak, egy feladat/játék több típust is egyesíthet. Legalább 4 feladatnak/játéknak szerepelnie kell a foglalkozáson. A konkrét feladatok leírását a vizsgabizottság elnöke részére legalább 3 nappal a vizsga időpontja előtt meg kell küldeni. A konkrét feladatoktól a helyszínen indokolt esetben eltérni a vizsgabizottság elnökével történt egyeztetés után lehet.

Feladattípusok:

1. A kutya és a felvezető köszöntése jutalomfalat kutyának adásával. (Egyénileg meghatározható, de előre lerögzített koreográfia szerint –pl. mancsadással stb.).
2. A kutya körbeülése/állása/fekvése, különböző testrészeinek érintése, simogatása, ölelése.
4. Mozgás és zaj a kutya körül: pl. szaladgálás, séta, kerekesszékekkel való gurulás, melyben legalább öt alany részt vesz.
5. Ügyességi feladat. Az alábbi listából legalább két feladatot tartalmazó játék/feladat:
 - a) apportírozás bármilyen tárggyal
 - b) akadályugrás (Egyénileg meghatározható, de előre lerögzített koreográfia szerint –pl. vezényszóra vagy pórázon átvezetve)
 - c) kúszás (alagútban vagy anélkül)
 - d) padon/pallón végigmenés
 - e) hempergés vagy tolatás vagy pacsi-adás vagy forgás vagy egyéb „trükk”
 - f) ugatás vezényszóra
 - g) egyéb, a vizsgabizottsággal a feladatok leadásának idejében egyeztetett ügyességi feladat

6. A kutya vezetése az alany által pórázon irány- és tempóváltásokkal.

8. Foglalkozás közben egy idegen felnőtt lép zajosan a terembe (hogya a kutya mindenképp észrevegye), a kutya közelében megáll, a foglalkozást nézi.

5.5. Az értékelés szempontjai az egyes feladattípusoknál

„Megfelelt” a feladat minősítése a következő esetekben:

- a) A kutya folyamatosan a gazda kontrollja alatt van, vezényszóra és/vagy kézjelre engedelmeskedik nem csak a gazdának, hanem az alanyoknak is (a felvezető kis segítsége megengedett).
- b) Nyugodtan viselkedik, semmilyen ingertől nem lesz izgatott, vagy csak kis mértékben, és az kontrollálható a gazda által.
- c) A simogatást, érintést, ölelést nyugodtan tűri, láthatóan élvezi.
- d) Élvezi, de legalább jól tűri a testközeli helyzeteket (mármint a kutya)
- e) A kutya kulturáltan veszi el a jutalomfalatot, illetve adja vissza oda a visszahozott tárgyakat
- f) A gazda jól tudja motiválni, irányítani a kutyát.

„Nem Felelt Meg” az egyes feladatok minősítése abban az esetben, ha a következő jelenségek bármelyike megfigyelhető az adott vizsgafeladat során:

- a) A kutya kikerül gazdája kontrollja alól, és azt néhány másodperc alatt nem tudja visszaszerezni.
- b) A kutya kitámad, harap, kapkod, morog, vicsorog, vagy agresszív viselkedésnek bármi egyéb jelét mutatja, tereli az alanyokat, hisztérikusan ugat, vonyít.
- c) Kezelhetetlen félelmi reakciót mutat.
- d) Az alanyokat megijeszti, fellöki, elrántja (pl. pórázon vezetésnél - kivéve, ha az alany súlyos figyelmetlensége okozta, hogy a kutya elrántotta) nekik bármilyen módon fájdalmat okoz.
- e) A kutya olyan mozgékony vagy olyan motiválatlan, ami a feladat, a foglalkozás légkörének rovására megy.
- f) A felvezető a kutyával vagy az alanyokkal durván bánik.
- g) A kutya teljesíti ugyan a feladatot, de feltűnően kedvetlenül, láthatólag csak a belénevelt fegyelem miatt.
- h) Felugrál a terápiában résztvevő személyekre.
- i) A kutya vét a szobatisztaság szabálya ellen.
- j) A felvezető láthatólag nem ismeri saját kutyája viselkedését, rosszul reagál. (pl. rádicsér, amikor fegyelmezni kellene, stb).

5.6. A „Viselkedés valós terápiás helyzetben” összesített értékelése

Amennyiben a felvezető kevesebb, mint 6 feladatot mutat be a vizsga során (minimum feladatszám. 4) úgy a vizsgát akkor kell „Megfelelt”-re minősíteni, amennyiben legfeljebb egy feladat esetében fordult elő, hogy a vizsgabizottság tagjainak legfeljebb fele „Nem Felelt Meg” minősítést adott.

Amennyiben a felvezető legalább 6 feladatot mutat be a vizsga során úgy a vizsgát akkor kell „Megfelelt”-re minősíteni, amennyiben legfeljebb két feladat esetében fordult elő, hogy a vizsgabizottság tagjainak legfeljebb fele „Nem Felelt Meg” minősítést adott.

Egyéb esetekben a vizsgát sikertelenre kell értékelni.